

Modulul 4. Managementul clasei și un climat școlar pozitiv

Acest modul oferă profesorilor strategii bazate pe dovezi pentru a crea medii de clasă sigure și susținătoare, care descurajează bullying-ul și promovează interacțiunile pozitive între elevi. Documentul vorbește despre crearea unor culturi susținătoare, stabilirea de reguli și aranjamente eficiente, cultivarea empatiei și implementarea strategiilor preventive de rezolvare a conflictelor.



**Co-funded by
the European Union**

Crearea unei culturi sigure și de susținere

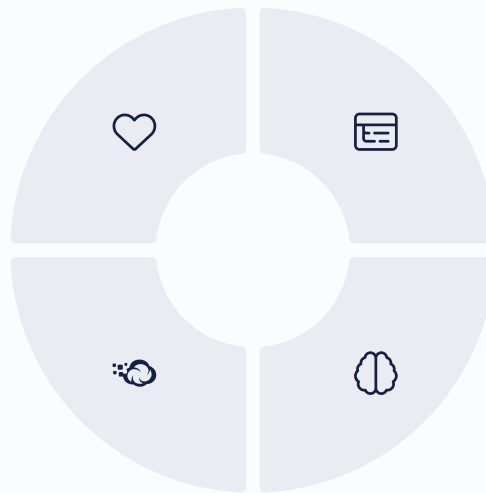
Cercetările lui Wang et al. (2013) demonstrează că elevii care percep clasa lor ca fiind una suportivă și incluzivă sunt mai puțin predispuși să se angajeze în comportamente de bullying și mai dispuși să-și ajute colegii care sunt supuși la bullying. O cultură pozitivă a clasei reduce riscul de bullying prin încurajarea respectului și promovarea dezvoltării socio-emoționale.

Relații puternice profesor-elev

Hamre și Pianta (2006) subliniază că profesorii care dezvoltă relații de încredere cu elevii contribuie la un climat în care elevii se simt în siguranță să se exprime fără teamă de judecată. Interacțiunile pozitive îi ajută pe elevi să se simtă valoroși și în siguranță.

Climat incluziv

O'Brennan et al. (2014) au constatat că mediile incluzive în care diversitatea este îmbrățișată contribuie la niveluri mai scăzute de conflict și la îmbunătățirea relațiilor dintre elevi.



Mediu bine structurat

Allen (1995) demonstrează că sălile de clasă bine organizate, cu reguli clare, aplicate consecvent, duc la mai puține probleme de comportament și la o implicare sporită a elevilor.

Învățare socio-emoțională

Durlak et al. (2011) au descoperit că programele SEL îmbunătățesc abilitățile socio-emoționale ale elevilor, ducând la o agresiune redusă și la un comportament prosocial crescut.

Învățarea cooperativă și sistemele de sprijin reciproc promovează comunitatea și reduc bullying prin încurajarea interacțiunilor pozitive între colegi. Johnson și Johnson (1989) au arătat că experiențele de învățare cooperativă reduc competiția și stimulează interdependența pozitivă, ceea ce scade comportamentele de bullying.

Strategii pentru monitorizarea activă și intervenția timpurie

Prin acordarea atenției dinamicii sociale și intervenind timpuriu atunci când apar conflicte, profesorii pot preveni escaladarea situațiilor de bullying. O'Brennan et al. (2014) subliniază importanța de a echipa elevii cu strategii pentru a de-escalada conflictele în mod independent.

Predarea "Declarațiilor-Eu" pentru rezolvarea conflictelor

"Declarațiile-Eu" sunt un instrument puternic de comunicare care încurajează adolescenții să-și exprime sentimentele și nevoile într-un mod non-confrunțional. Această abordare reduce defensivă ascultătorului și creează spațiu pentru conversații productive. Formatul tipic urmează această structură:

- Mă simt [emoție]
- Când [situație sau comportament]
- Deoarece [motiv sau impact]
- Am nevoie de [rezultat sau rezoluție dorită]



Scenariu proiect de grup

În loc de: "Nu ajuți niciodată la proiect, și acum o să picăm toți din cauza ta!"

Încearcă: "Mă simt frustrat când munca în grup nu este împărțită în mod egal pentru că mă face să simt că fac totul singur. Am nevoie să împărțim sarcinile mai echitabil."



Scenariu prietenie

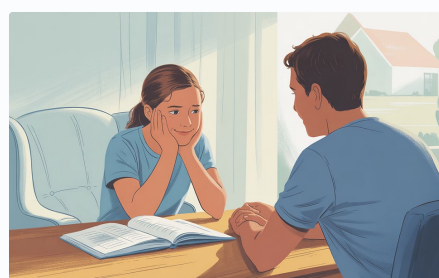
În loc de: "Mă lași baltă pentru alți oameni!"

Încearcă: "Mă simt trist când nu petrecem atât de mult timp împreună pentru că îmi lipsește să mă întâlnesc cu tine. Aș vrea să găsim mai mult timp să ne vedem."



Procesul de "Pauză și reflecție"

1. Observă emoția: Devino conștient de sentimentele copleșitoare
2. Semnalează o pauză: Numără până la 10 sau spune "Am nevoie de un minut"
3. Îndepărtează-te: Leși fizic din situație
4. Reflectă: Gândește-te ce a cauzat reacția
5. Reveniți și re-angajați-vă: Abordează problema cu o minte mai clară



Scenariu părinte-adolescent

În loc de: "Întotdeauna mă bați la cap cu temele, și e atât de enervant!"

Încearcă: "Mă simt stresat când mi se amintește de temele mele pentru că mă face să simt că nu ai încredere în mine să le gestionez."

Feedback continuu și o cultură a responsabilității

Profesorii ar trebui să implementeze sisteme care să permită un feedback regulat și să încurajeze asumarea responsabilității de către elevi pentru climatul din clasă.

1 Implementarea mecanismelor de feedback regulat

Solicitați periodic elevilor să completeze sondaje anonime despre climatul din clasă. Acest feedback oferă informații valoroase care îi pot ajuta pe profesori să facă ajustări pentru a îmbunătăți mediul general. Allen (1995) menționează că această abordare bazată pe date permite intervenții adecvate atunci când este necesar.

2 Menținerea unui jurnal de observație a clasei

Profesorii ar trebui să țină un jurnal pentru a documenta observațiile privind comportamentul elevilor și dinamica clasei. Reflecția regulată asupra acestor observații ajută la identificarea tiparelor, a problemelor potențiale și a zonelor de îmbunătățire în strategiile de management al clasei.

3 Atribuirea responsabilităților elevilor

Acordați elevilor roluri diferite în cadrul clasei, cum ar fi gestionarea proiectelor de grup, conducerea ședințelor clasei sau supravegherea anumitor activități din clasă. Această abordare insuflă un sentiment de proprietate și responsabilitate, transformându-i pe elevi în participanți activi la menținerea unui mediu pozitiv.

4 Crearea acordurilor de clasă

Dezvoltați acorduri formale de clasă prin care elevii se angajează să respecte anumite reguli, să-și susțină colegii și să mențină un mediu de învățare pozitiv.



Regulile clasei: abordarea celor 3 C

Allen (1995) a constatat că sălile de clasă cu reguli stabilite au mai puține probleme de comportament deoarece elevii înțeleg consecințele acțiunilor lor. Abordarea celor 3 C—Clar, Colaborativ și Consecvent—oferă un cadru pentru dezvoltarea și implementarea unor reguli eficiente în clasă.

Reguli clare

Regulile trebuie să fie formulate explicit și ușor de înțeles de către toți elevii. Acestea ar trebui să fie încadrate pozitiv, concentrându-se pe comportamentele dorite, mai degrabă decât pe acțiuni interzise. Exemple de reguli pozitive în clasă includ:

- Ne tratăm unii pe alții cu respect
- Folosim un limbaj amabil și incluziv
- Rezolvăm conflictele în mod pașnic
- Ne sprijinim învățarea reciprocă lucrând împreună
- Cerem ajutor atunci când avem nevoie

Clarificarea înțelegerii

Înainte de a aborda nerespectarea regulilor, asigurați-vă că toți elevii înțeleg clar regulile. Revedeți regula specifică care a fost încălcată și implicați elevul într-o discuție pentru a explora orice neînțelegeri.

Implementarea practicilor restaurative

După un incident, invitați elevul să discute impactul comportamentului său .

Dezvoltare colaborativă

Wang, Berry și Swearer (2013) au descoperit că implicarea elevilor în crearea regulilor clasei le crește sentimentul de proprietate și responsabilitate. Atunci când elevii contribuie la stabilirea așteptărilor, sunt mai predispuși să le respecte și să-i responsabilizeze pe colegi. Acest proces colaborativ îi ajută pe elevi să înțeleagă raționamentul din spatele regulilor și crește adeziunea.

Aplicare consecventă

O'Brennan, Bradshaw și Furlong (2014) subliniază că profesorii trebuie să aplice consecvent regulile pentru toți elevii. Această consecvență construiește încredere între elevi și profesori, promovând un sentiment de siguranță și echitate în clasă. Atât comportamentele pozitive, cât și încălcările regulilor ar trebui abordate prompt și echitabil.

Aplicarea consecințelor pe niveluri

Dezvoltați un sistem în care încălcările inițiale primesc avertismente sau acțiuni corective minore, în timp ce încălcările repetate duc la intervenții mai serioase. Asigurați-vă că consecințele sunt aplicate consecvent pentru toți elevii.

Oferirea de întărire pozitivă

Recunoașteți și recompensați elevii atunci când respectă regulile. Oferiți laude specifice care subliniază ceea ce au făcut bine.

Muncă eficientă în grup și aranjamente de așezare

Munca în grup și aranjamentele atente de așezare joacă roluri cruciale în crearea unui mediu incluziv în clasă, care minimizează riscurile de bullying. Johnson și Johnson (1989) au descoperit că structurile de învățare cooperativă reduc competiția și încurajează interacțiunile pozitive între egali, ceea ce poate atenua semnificativ comportamentele de bullying.



Gruparea diversificată

Grupați elevii cu abilități, medii și cercuri sociale variate. Aceasta promovează incluziunea și împiedică dominația clicilor sociale în dinamica grupului, încurajând elevii să aprecieze punctele forte unice ale fiecăruia.



Roluri atribuite

Oferiți fiecărui elev un rol specific în cadrul grupului (lider, cel care ia notițe, cronometror etc.). Aceasta asigură o implicare egală în sarcini, reducând oportunitățile de excludere sau dominare de către un singur elev.



Evaluarea de la egal la egal

Utilizați evaluările de la egali pentru a încuraja responsabilitatea. Elevii reflectă asupra colaborării în grup, oferind feedback despre ceea ce a funcționat bine și cum se poate îmbunătăți. Acest proces îi ajută pe elevi să își asume responsabilitatea pentru comportamentul lor în timpul lucrului în grup (Durlak et al., 2011).

Aranjamente strategice de așezare

Wang et al. (2020) au descoperit că amenajarea fizică a unei clase impactează semnificativ sentimentul de apartenență și siguranță al elevilor. O așezare atent concepută poate preveni izolarea socială, încuraja interacțiunile pozitive între egali și crea un mediu în care bullying-ul este mai puțin probabil să apară.

Rotație regulată

Modificarea periodică a aranjamentelor de așezare asigură interacțiunea elevilor cu colegi diferiți pe parcursul anului. Acest lucru previne formarea grupurilor sociale exclusive și îi ajută pe elevii să dezvolte relații cu colegi cu care altfel nu ar interacționa.

Asocierea strategică

Asociați elevii cu grijă pentru a vă asigura că nimeni nu se simte exclus. De exemplu, așezarea elevilor noi lângă cei care sunt integrați social îi poate ajuta pe nou-veniți să se simtă bineveniți și susținuți pe măsură ce se adaptează la clasă.

Aranjamente circulare

Utilizarea așezării circulare în timpul discuțiilor promovează egalitatea. În acest aranjament, fiecare elev are vizibilitate egală și oportunitatea de a contribui, reducând probabilitatea marginalizării și încurajând participarea deplină.

Cultivarea empatiei în clasă

Empatia—abilitatea de a înțelege și a împărtși sentimentele altora—este o abilitate esențială pentru prevenirea bullying-ului și crearea unui mediu pozitiv în clasă.

Empatia cognitivă

Înțelegerea perspectivei sau situației unei alte persoane

Exemplu: Discutarea modului în care un coleg s-ar putea simți atunci când este exclus din activitățile de grup



Empatia emoțională

Simțirea a ceea ce o altă persoană experimentează emoțional

Exemplu: Încurajarea elevilor să reflecte asupra momentelor în care s-au simțit lăsați deoparte și cum au depășit situația

Acțiune empatică

Luarea de măsuri pentru a sprijini sau a ajuta pe cineva aflat în nevoie

Exemplu: Asocerea elevilor ca „parteneri de bunătate” pentru a oferi ajutor colegilor care se confruntă cu sarcini

Strategii pentru îmbunătățirea empatiei

Modelarea comportamentului empatic

Elevii învață empatia observând cum adulții îi tratează pe alții. Atunci când profesorii demonstrează bunătate, răbdare și înțelegere, elevii sunt mai predispuși să imite aceste comportamente. Practicați ascultarea activă în timpul interacțiunilor cu elevii și validați-le emoțiile recunoscându-le sentimentele

Integrarea în curriculum

Împlețiți empatia în predarea materiilor folosind literatură care evidențiază teme de compasiune, atribuind eseuri pe abilități legate de empatie sau explorând evenimente istorice din perspective multiple.



Activități de asumare a perspectivei

Utilizați exerciții de joc de rol în care elevii interpretează scenarii din diferite puncte de vedere. De exemplu, creați cartonașe cu personaje care descriu diverse roluri într-o situație de conflict. După jocul de rol, ghidați discuția cu întrebări precum „Cum credeți că s-a simțit X?”

Strategii preventive pentru detensionarea conflictelor

Strategiile preventive îi ajută pe profesori să abordeze potențialii factori declanșatori ai conflictelor înainte ca aceștia să escaladeze în situații de bullying. Cercetările lui Wubbels et al. (2012) subliniază impactul semnificativ al unui climat pozitiv în clasă asupra comportamentului elevilor și a rezultatelor învățării. Prin implementarea unor abordări proactice, profesorii pot crea un mediu în care conflictele sunt mai puțin probabile să apară și mai ușor de rezolvat atunci când o fac.

Stabiliți așteptări clare

Co-creați așteptările comportamentale cu elevii pentru a asigura implicarea și înțelegerea. Marzano & Marzano (2003) au constatat că așteptările co-create îi împuternicesc pe elevi să își asume responsabilitatea pentru comportamentul lor și oferă o referință comună pentru soluționarea disputelor.



Modelați un comportament adecvat

Demonstrați răspunsuri calme, respectuoase și constructive la stres și conflict. Bandura (1977) a arătat că modelarea demonstrează eficient strategiile de rezolvare a conflictelor și stabilește standarde comportamentale pe care elevii să le urmeze.



Creați activități structurate

Dezvoltați planuri de lecție cu obiective și tranziții clare pentru a menține elevii concentrați. Utilizați tehnici de învățare cooperativă și oferiți activități variate care se adresează diferitelor stiluri de învățare pentru a menține interesul și incluziunea.



Promovați relații pozitive

Construiți conexiuni puternice salutând elevii cu căldură, verificând regulat starea lor de bine și celebrând micile succese, cum ar fi îmbunătățirea participării sau bunătatea față de colegi.

Strategii preventive pentru detensionarea conflictelor

Crearea de spații sigure de comunicare

Elevii sunt mai predispuși să își exprime preocupările și să rezolve problemele în mod constructiv atunci când se simt în siguranță să vorbească deschis. Implementarea unor canale de comunicare dedicate ajută la prevenirea escaladării conflictelor în situații de bullying.

"Timp de discuții" desemnat

Alocați perioade regulate în care elevii pot împărtăși preocupări fără judecată. Această abordare structurată a comunicării îi ajută pe elevi să își dezvolte obiceiul de a aborda problemele prompt, mai degrabă decât să le lase să se agraveze.

Sisteme anonime de feedback

Creați mecanisme prin care elevii să își poată exprima îngrijorările pe care s-ar putea să nu se simtă confortabil să le împărtășească public. Acestea ar putea include o cutie de sugestii, un formular digital sau alte metode confidentiale de comunicare a preocupărilor.

Exemplu din clasă

Doamna R a creat un „colț de calm” în clasa ei, unde elevii puteau scrie bilețele anonime despre problemele cu care se confruntau. Ea a revizuit aceste bilețele în mod regulat și a abordat preocupările recurente în ședințele de clasă fără a viza individual pe cineva. Această abordare le-a permis elevilor să se simtă auziți, menținându-le în același timp intimitatea, și a ajutat-o pe profesoara să identifice și să abordeze potențialii factori declanșatori ai conflictelor înainte ca acestea să escaladeze în bullying.



Implementarea practică a strategiilor de gestionare a clasei

Gestionarea eficientă a clasei impune profesorilor să selecteze și să adapteze strategii care să se potrivească contextului specific al clasei și nevoilor elevilor.

Abordările bazate pe cercetare prezentate în acest modul pot fi implementate în diverse moduri, în funcție de nivelul de clasă, disciplina de studiu și dinamica existentă a clasei.



Studiu de caz: implementarea procesului „Pauză și reflectare”

Domnul Chen a observat conflicte frecvente în timpul lucrului în grup la clasa sa de științe a 8-a. El a introdus procesul în 5 pași „Pauză și Reflectare”, învățându-i pe elevi să:

1. Observe când emoțiile escaladează
2. Semnaleze nevoia lor de o pauză
3. Se îndepărteze scurt de situație
4. Reflecteze asupra a ceea ce le-a declanșat reacția
5. Revină la grup cu o perspectivă mai calmă

El a exersat această tehnică prin scenarii de joc de rol în timpul ședințelor de clasă.

După trei săptămâni de implementare consecventă, domnul Chen a observat o reducere de 60% a conflictelor între colegi în timpul activităților de grup, iar elevii au început să utilizeze tehnica independent atunci când au apărut tensiuni.



Întrebări de reflecție pentru profesori

- Ce strategii ați implementat deja în sala de clasă?
- Ce abordări ar putea fi cele mai eficiente pentru populația dvs. specifică de elevi?
- Ce bariere ați putea întâmpina la implementarea acestor strategii?
- Cum ați putea adapta aceste abordări pentru a se potrivi cu materia dvs. și stilul dvs. de predare?

Integrarea SEL în programă

Durlak et al. (2011) au descoperit că programele SEL îmbunătățesc abilitățile socio-emoționale ale elevilor, ducând la reducerea nivelurilor de agresivitate și la un comportament prosocial mai ridicat. În loc să trateze SEL ca pe un subiect separat, profesorii eficienți țin aceste concepte în instruirea lor obișnuită:

Limba și literatura română

Utilizați literatura pentru a explora emoțiile și motivațiile personajelor.

Atribuiți exerciții de scriere care încurajează reflecția asupra experiențelor personale și a răspunsurilor emoționale.

Exersați abilitățile de comunicare prin discuții structurate despre texte.

Studii sociale

Analizați evenimente istorice din multiple perspective.

Discutați cum empatia și comunicarea ar fi putut schimba rezultatele istorice.

Explorați modul în care diferite culturi exprimă și gestionează emoțiile.

Științe

Includeți experimente colaborative care necesită lucru în echipă și comunicare.

Discutați baza biologică a emoțiilor și a răspunsurilor la stres.

Exersați abilitățile de rezolvare a problemelor prin investigație științifică.

Matematică

Folosiți învățarea cooperativă pentru rezolvarea problemelor.

Dezvoltați persistența prin probleme provocatoare.

Analizați date legate de probleme sociale pentru a construi conștientizare și empatie.

Integrând SEL în programă și aplicând consecvent strategiile de gestionare a clasei prezentate în acest modul, profesorii pot crea medii de învățare în care bullying este mai puțin probabil să apară și în care elevii își dezvoltă abilitățile necesare pentru a naviga pozitiv în interacțiunile sociale pe tot parcursul vieții lor.